

לייפות את הרקיע

דרכו של ראובן כהן אלורו לקחה אותו מאלג'יריה לקריית טבעון, חיפה והרדוף. אמן, ארכיטקט אקולוגי ואיש מעשה שלא חתם בשמו על עבודותיו, אבל הותיר חותם אישי עמוק בכל מקום שבו נגע. דברים לזכרו

מאת יואב טריפון ומעוז אלון
צילום הילה כהן אלורו

אותו אל שורשיו. בשנים הבאות הקדיש את עיקר מעייניו לעיסוק באמנות אדמה (Land Art) ובפיתוח פתרונות למגורים ברוח הקיימות.

בשנת 2000 עבר ראובן להתגורר בקיבוץ הרדוף בקרון רכבת, שאותו הסב לבית. לימים הכיר את הילה, אשתו, ויחד בנו את ביתם בשכונה החדשה של הרדוף, המשקיפה אל נחל ציפורי. מחצית מחייו בילה ראובן במעמקי חפירה או במרומי סולם, לעולם עסוק בהתכוונות בלתי נלאית להיטיב עם האדמה ולייפות את פני הרקיע. ביום שבת ה-14 בנובמבר טיפס על סולמו בפעם האחרונה, ונפל אל נקרת האבן שבנה במו ידיו בלב הבית. שלושה ימים אחר כך נקבע מותו.

ראובן מעולם לא חתם בשמו על עבודותיו. תמיד חלק את הקרדיט עם שותפיו לקבוצת תו. אולם בפועל, רב ומכריע היה חלקו בהישגיה המשותפים של הקבוצה. בין העבודות שבהן בולטת חתימת ידו הייחודית: "בור", מוזיאון ינקו דאדא, עין הוד, 1997; "בוקראפילמישיש", מוזיאון ישראל, 2005; "אבן על אבן", אקוספירה, עין הוד, 2009 ועוד ועוד. המיצב "בד בבד", עץ מעשה מרכבה שנתלה בחזית אודיטוריום חיפה לרגל פסטיבל הסרטים השנה, הינו עבודתו המתכלה האחרונה שעודנה ניצבת.

ראובן, תמיד ידעת איך לגרום לדברים לקרות, ותמיד ברגע הנכון ידעת לסיימם וללכת הלאה. סוגרים ארגז כלים, הולכים הביתה. עת לאכול ועת לישון. כך גם פעלת, וכך סיימת את הפרק הזה עלי אדמות. מאות ליווך משער לאדם, יצירת כפיך, לשער העולם ולבית העלמין בהרדוף. שלושה הורידוך אל הקבר בתכריך הכתום הנד ברוח כבלוריתך, אדוות אדוות: ווליד דיאב, אקסל אוולד ויעקב ארן; מוסלמי, נוצרי ויהודי. הלכנו אל ביתכם. שבעה ימים בכינו וגם שרנו. במוותך נפגשו כל אוהביך, נדהמים ומשתאים בתוך החלל שהותרת, החלל בתבניתך שנפער בנו, חברי נפש כה רבים.

בכל אשר נלך, בכל אשר נעשה, תמיד נישאך עמנו, ילד נצח, גבר בגיבורים, אדם, לשדך עץ השדה ועצמך צור חלמיש. נקודת אור והילה לה, להראותנו הדרך. ♦

ביום שלישי, ל' חשוון תש"ע (17.11.09), הלך לעולמו ראובן כהן אלורו, אמן, ארכיטקט, איש אדמה ורוח, איש הרדוף, חבר "קבוצת תו". ראובן נהרג לאחר שנפל ונפצע אנושות בעת שסיים לבנות את ביתו החדש בהרדוף שבגליל. בן חמישים וחמש היה במותו.

ראובן נולד ב-1953 באלג'יריה, ובגיל שלוש עלה לארץ עם משפחתו – הוריו, איוון יהושע ולואיז סמירדה – וחמשת אחיו ואחיותיו הבוגרים. את ילדותו בילה בבית שעל שפת הוואדי בקריית טבעון. שם ינק את יפי הטבע, והתחנך על פי תפישת עולמם הטבעונית של הוריו, אשר דבקה בו וליוותה אותו באשר הלך.

לאחר שסיים את לימודי הארכיטקטורה בטכניון, שיפץ למגוריו בית אבן ישן בשכונת חליסה שבחיפה, ופתח בית מלאכה לעיצוב מנורות בשם "נקודת אור". בראשית 1987 חבר לכותבי שורות אלה והקים איתם את קבוצת תו, קהילת ארכיטקטים-אמנים. במהלך 23 שנות פעילותו כאמן וכארכיטקט חלק ראובן, או רובן בפי כולם, את חייו המקצועיים והאישיים עם חבריו. בחלוף הזמן התרחבה הקבוצה והייתה לקהילה קטנה, בה היה ראובן זקן החברים והצעיר שבכולם.

במקום מושבה של קבוצת תו, במורדות הכרמל על שפת נחל אוזב, הקים ראובן בשנת 1988 את ביתו העגול, שהיה תמיד מלא בחיים ובעבודה. בבלי דעת וללא גינונים וכותרות היה הבית למרכז חברתי אמנותי רב-משקל. במשך עשור פקדו את הבית אנשים לאין ספור, שנמשכו אל קסמו של האיש, אל העוצמה שבפשטות הליכותיו ואל דרכו של אמן, שחייו ואמנותו חד הם. החצר המשותפת של תו שקקה חיים. נולדו וגדלו בה ילדים, והתקיימו בה משרד אדריכלים, בית קפה, סדנאות לאמנות ותיאטרון, מסיבות חתרניות ומפגשים בענייני חברה וסביבה. בכל אלה ניכרו נוכחותו ותווי ההיכר הכה אופייניים של ראובן. בשנת 1997 נאלצו אנשי תו לפנות את המקום ולצאת לחיפוש אחר ביתם המשותף, בית של קבע. ראובן חזר באופן זמני לביתו הישן שבחליסה, אולם דומה שחווית העקירה דווקא קירבה